

(25. 2.)

MEMORIE VAN ANTWOORD.

(Ingezonden bij brief van 23 Januari 1896.)

Algemeene beschouwingen.

§ 1. De klacht in meerdere afdeelingen geuit, dat de Memorie van Toelichting zeer weinig uitgewerkt is, in het bijzonder ten aanzien der bezwaren, verbonden aan de splitsing van Amsterdam en het stadsgedeelte van Nieuwer-Amstel in twee gemeentelijke administratiën, kan slechts in zoover als gegrond worden erkend, dat die bezwaren niet in de Memorie zelve, maar in de bijlagen worden ontwikkeld. Nu een resumé daarvan op bladz. 5 van het Voorloopig Verslag uit het praeadvies van burgemeester en wethouders is overgenomen, kan de ondergeteekende thans naar dat stuk verwijzen. Trouwens mochten zij ook voldoende bekend geacht worden.

In verband met de bedoelde klacht mag echter tevens gewezen worden op eenig verschil van uitgangspunt, dat bij de beoorling van dit wetsontwerp klaarblijkelijk tusschen den ondergeteekende en een deel der leden bestaat. De administratieve bezwaren, aan den tegenwoordigen toestand verbonden, zijn ongetwijfeld zeer groot, en de wegneming daarvan is een gewichtige grond ten gunste van de nieuwe grensregeling. Maar de beslissende reden, waarom de ondergeteekende het door Gedeputeerde Staten van Noordholland voorbereide ontwerp warm ondersteunt en aanbeveelt, is gelegen in den plicht om te zorgen, dat bij voortgaande uitbreiding van Amsterdam ook in andere richtingen, dan waar thans de gemeentelijke grens aan beide zijden door bebouwde wijken wordt ingenomen, en bij werken ter bevordering van algemeene stedelijke belangen, in het vervolg niet dezelfde bezwaren worden ondervonden, welke zich bij de vorming van de reeds bestaande Amsterdamsche stadswijken op een door de gemeentelijke grens op grillige wijze doorsneden gebied in zoo ruime mate hebben doen gevoelen.

De meest wenschelijke wijze van behandeling van het ontwerp, hetwelk het hier geldt, zou wezen de uitbreiding van het territorium der gemeente aan de bebouwing daarvan te doen voorafgaan en haar te doen intreden *alvorens* eenig bezwaar is ondervonden. Wegneming van belemmeringen, die aan de vorming van bloeiende steden in den weg staan, is steeds het eerste doel; de wegneming der bezwaren en onbillijkheden, die zich doen gevoelen, wanneer stadsaanbouw het gemeentelijke territorium overschrijdt, sluit zich hierbij in de tweede plaats aan. Vandaar, dat in de Memorie van Toelichting vooral op het eerste belang werd gewezen.

Amsterdam is ten dezen niet op gelijken voet behandeld als andere steden. Bij andere steden, groote en kleine, heeft men gelijke bezwaren voorkomen en is de uitbreiding door gemeentelijke grensverandering voorbereid en bevorderd. Aldus bij 's Gravenhage, toen Scheveningen en later een deel van Wassenaar aan het gemeentelijk gebied werd toegevoegd. Bij Rotterdam, toen eerst de uitbreiding met Fijenoord, later de vereniging met Delfshaven plaats vond en toen onlangs eene nieuwe gemeente werd gevormd uit Rotterdam, Kralingen, Charlois en gedeelten van IJsselmonde en O.erschie. In deze en talrijke andere gevallen werd het beginsel gehuldigd, waarvan bij dit wetsontwerp toepassing op Amsterdam gevraagd wordt.

Als waarborg, dat met de plaatselijke belangen bij zulke veranderingen behoorlijk rekening wordt gehouden, schrijft de Gemeentewet de voorbereiding van ontwerpen als het onderhavige door de colleges van Gedeputeerde Staten voor. Te eerder kan daarom de wetgever zich laten leiden door algemeene overwegingen omtrent de eischen eener gezonde en krachtige ontwikkeling

des lands, door beginselen, die niet enkel een ontwerp gelden, maar ook elders toepassing moeten vinden. Het landsbelang — niet enkel het gemeentelijk belang der betrokken plaatsen — eischt de vorming van bloeiende steden, voorzien van alles wat de gezondheid en geestesontwikkeling harer bewoners, de vermeerdering harer oeconomische kracht, de nauwgezette behartiging harer verkeersbelangen en eene billijke verdeling der aan dit alles verbonden gemeentelijke lasten kan bevorderen. Het eerste noodige ten behoeve van dit landsbelang is, dat een aaneengesloten stadsterritoir niet onder verschillende gemeentelijke administratiën worde gesteld. Het kan niet aan twijfel onderhevig zijn, dat behoud der aloude gemeentelijke grenzen een misschien onoverkomelijk beletsel zou zijn geweest tegen de ontwikkeling van Scheveningen als badplaats, tegen den aanleg van de plantsoenen, die zooveel bijdragen om 's Gravenhage tot eene gezochte residentie te maken; tegen de voorziening van Rotterdam van alles, wat voor de krachtige uitbreiding van het handelsverkeer langs de Maas vereischt wordt. Ook in Amsterdam moge veel gedaan zijn, de beperktheid van het gemeentelijk grondgebied en diensvolgens ook van het gemeentelijk belastinggebied is toch zonder twijfel een hinderpaal geweest voor veel dat gestrekt zou hebben om die stad en als handelsstad en als woonplaats voor hare bewoners aantrekkelijk te maken en haren bloei te verhoogen, die op zijne beurt terugwerkt op den bloei en de kracht van het geheele land.

Juist wegens het algemeen belang, hetwelk ook in de toekomst, voor het geheele land er in gelegen is, dat de steden zich krachtig ontwikkelen, is de vraag, of de betrokken ingezetenen met de grensverandering ingenomen zijn, voor het Rijksbestuur niet van overwegend gewicht. De tegenwoordige periode van uitbreiding der steden legt zware verplichtingen op aan het thans levend geslacht, welke het met eenig recht slechts aarzeland op zich neemt. Zoo heeft de Wetgevende Macht niet geschroomd zonder discussie of hoofdelijke stemming hare goedkeuring te hechten aan de oprichting der nieuwe gemeente Rotterdam, hoewel ook daar het vooruitzicht van nieuwe verzwaring van gemeentelijke lasten aan de eene zijde lautheid, aan de andere zijde tegenstand deed ontstaan. De adressen, ten tijde der behandeling van het ontwerp bij de Tweede Kamer uit de gemeente Kralingen ingekomen, moesten zelfs doen betwijfelen of de meerderheid, die zich tijdens de raadpleging volgens art. 131 der Gemeentewet ten gunste der vereniging had verklaard, later nog wel bestond. Aldaar was de oppositie toenemende, gelijk zij te Nieuwer-Amstel blijkens de bij de Staten-Generaal ingediende adressen afnemende schijnt te zijn.

Misschien zou de tegenstand geheel verdwijnen, wanneer hij niet gevoed werd door den tegenwoordigen toestand van het gemeentelijk belastingstelsel.

Blijkbaar meent men te Nieuwer-Amstel, dat de nieuwe grensregeling met het oog op de gemeentelijke lasten voor de bewoners ook op den duur nadeelig is. Dit kan echter voor zeer velen hunner licht verkeerren. Hen zou reeds, voor zoover zij te Amsterdam beroepen uitoefenen, dubbele belasting hebben getroffen, indien het hooger bestuur den aanslag te Amsterdam der zoogenaamde forensen had goedgekeurd. Zonder op de nieuwe regeling van het gemeentelijk belastingstelsel vooruit te loopen, mag toch door den ondergeteekende niet worden verzwegen, dat hij het onbillijk vindt, dat uitwonenden, die geregeld ter uitoefening van een beroep in eene gemeente vertoeven en aldaar te dien einde winkels, kantoren of andere localiteiten ter hunner beschikking hebben, er desniettemin niets in de persoonlijke lasten, bedoeld bij art. 240, 2°, 4de lid, der Gemeentewet, bijdragen. Bij onveranderde grens bestaat thans de onbillijkheid, dat van de bewoners van hetzelfde stadskwartier, die allen gelijkelijk belang hebben bij en gebaat worden door de handelsinrichtingen der gemeente Amsterdam, de in die gemeente wonenden veel zwaarder belast zijn dan de ingezetenen van Nieuwer-Amstel; bij verandering van het gemeentelijk belastingstelsel ten aanzien van den aanslag van forensen kan, wanneer de tegenwoordige onnatuurlijke grenslijn behouden blijft, juist het tegenovergestelde het geval worden.

Aan den wensch, geuit in § 1 van het Voorloopig Verslag, om alsnog een afdruk van het daar bedoeld *Gemeenteblad* aan elk lid der Kamer te verstrekken, is blijkens schrijven van burgemeester en wethouders van Amsterdam, gevoegd bij eene aan den ondergeteekende gericht missive van Gedeputeerde Staten van Noordholland, dd. 24 December 1895, reeds door eerstgemeld college voldaan. Bij dien afdruk is door dit college

Verandering van de grens tusschen de gem. Amsterdam eenerzijds en de gem. Sloten, Diemen en Nieuwer-Amstel anderzijds.

een aantal exemplaren gevoegd van een tweetal kaarten, waardoor in het bijzonder de omvang en de ligging van het van Nieuwer-Amstel af te scheiden grondgebied en voorts de vestiging van inrichtingen van openbaar nut buiten de tegenwoordige grenzen der hoofdstad duidelijk worden gemaakt.

§ 2. De leer, omtrent schadevergoeding bij grensverandering, door tegenstanders van het wetsontwerp voorgestaan en omschreven in den aanhef van § 2 van het Voorloopig Verslag, vindt noch in de bepalingen der Gemeentewet, noch in de sedert den aanvang harer toepassing gevolgde praktijk steun. De tegenstelling tusschen eene grensverandering *ter bevoordeeling* van eene bepaalde gemeente en eene *in het algemeen belang* tot stand te brengen, miskent tevens den aard van dien maatregel en het doel, waarmede de Grondwet de gelegenheid tot grenswijziging openstelt. Het algemeen belang behoort in deze materie het eenige richtsnoer te zijn. Gewoonlijk zullen de voordeelen, welke dit algemeen belang uitmaken, bestaan in de op het betrokken territoir te verwachten ontwikkeling en de betere voorziening in plaatselijke behoeften en niet in eenig onmiddellijk geldelijk voordeel voor eene der betrokken gemeenten of hare bewoners, hetwelk voor verrekening vatbaar is. Nadeelige gevolgen voor de bewoners van grondgebied, dat tot eene andere gemeente overgaat, zullen dikwijls voorkomen, in dien zin, dat zij verhoogde belasting zullen hebben te betalen, hetzij voor zaken waarin vroeger niet vanwege de gemeente werd voorzien, of wel uit hoofde zij belastingschuldig worden bij de gemeente, die hun het genot daarvan verschafte, zonder gelegenheid hen in de kosten te laten bijdragen.

In geen dier beide gevallen kan van eene schade sprake zijn, welke de billijkheid zou gebieden te vergoeden.

Het denkbeeld eindelijk, dat, waar geen van beide gemeenten bevoordeeld wordt, het Rijk de schade ten gevolge eener nieuwe grensregeling door gemeenten of ook door particulieren te lijden, zonde hebben te vergoeden, kan kwalijk toepassing vinden bij een maatregel, die geen bijzondere vermogensrechten betreft of aanrandt. Voor zoover gemeentelijke eigendommen naar eene andere gemeente overgaan, wordt daarop steeds bij de bepaling der voorwaarden van overgang acht geslagen.

Door de meerderheid intusschen der tegenstanders van het wetsontwerp is blijkens het Voorloopig Verslag de grief aangevoerd, als zoude hier, met aantasting van het beginsel der autonomie van de gemeenten, onder den naam grensverandering feitelijk worden voorgesteld de annexatie door de hoofdstad van het grootste en belangrijkste deel van eene bloeiende gemeente, en zulks zonder overwegende gronden van opportuniteit en in strijd met de billijkheid. In de eerste plaats zij hiertegen opgemerkt, dat het beginsel van de autonomie der gemeenten bij grenswijziging geheel buiten spel blijft. Immers wijzigt eene grensregeling wel den omvang van het territoir der gemeenten, doch in geen deele de door haar krachtens de wet uitgeoefende bevoegdheid, welke hare *autonomie* uitmaakt. Wat voorts betreft den naam grensverandering, op bladz. 4 van het Voorloopig Verslag wordt met juistheid en op afdoende wijze betoogd, dat deze volkomen te recht is gebezigd. Een enkele blik op de kaart is trouwens voldoende om te doen zien, dat van Nieuwer-Amstel slechts eene in verhouding tot de grootte der gemeente kleine strook bij Amsterdam wordt gevoegd. Dat deze oppervlakte ten huidigen dage het in bevolking en welstand belangrijkste deel van Nieuwer-Amstel uitmaakt, valt niet te ontkennen, maar het dient in het oog te worden gehouden, dat dit deel zijne ontwikkeling geenszins aan hulpbronnen welke in Nieuwer-Amstel aanwezig waren, ontleent, doch uitsluitend aan zijne ligging aan de grens van Amsterdam en aan de hulpbronnen welke die gemeente bezit en ook door hare gemeentelijke werken en inrichtingen ruimer doet vloeien.

Dat geen overwegende gronden van opportuniteit de voorgedragen grensregeling rechtvaardigen, en deze in strijd zoude zijn met de billijkheid, kan alleen worden aangenomen, indien aan hetgeen in de Memorie van Toelichting en hare bijlagen is aangevoerd, geene of geringe betekenis wordt gehecht. Met te meer genoegen nam de ondergeteekende dan ook kennis van de hem beter verklaarbare uiting, op eene andere plaats in het Voorloopig Verslag medegedeeld, dat verschillende leden die in het algemeen niet geneigd zijn spoedig met de wijziging van gemeentelijke grenzen in te stemmen, ditmaal van de noodzakelijkheid zijn doordrongen.

De stelling der Memorie van Toelichting, dat eene stad die zich uitbreidt, het terrein dier uitbreiding op eigen ge-

meentelijk territoir behoort te vinden, is geenszins eene staatsrechtelijke nieuwigheid. Herhaaldelijk is — het werd reeds boven gezegd — die leer ten aanzien van groote, zoowel als van kleine gemeenten in ons vaderland verkondigd en toegepast.

De ondergeteekende zal de nadeelen aan centralisatie van zeer groote administratiën verbonden, niet loochenen; doch geheel iets anders is het, waar de omstandigheden dit medebrengen, eene doelmatige administratieve splitsing of dienstverdeling in het leven te roepen als eene zoo kunstmatige en geheel toevallige en grillige verdeling in stand te houden als thans tusschen Amsterdam eenerzijds en eenige aanwassen zonder onderlingen samenhang op Nieuwer-Amstelsch grondgebied anderzijds bestaat. Met een beroep op de wenschelijkheid van decentralisatie kan de bestending van den toestand, waarin dit wetsontwerp verandering beoogt te brengen, niet verdedigd worden.

Indien wezenlijke decentralisatie voor het beheer der nieuwe gemeente wordt ingevoerd, hetzij voor den algemeenen dienst, hetzij voor eenigen afzonderlijken tak van dienst, zoo zal toch wel nimmer de tegenwoordige gemeentegrens daarbij gevolgd worden.

Dat Amsterdam behoefte heeft aan het daaraan toe te voegen grensgebied, ook met het oog op zijne gemeentelijke plichten, wordt in de bijlagen van het ontwerp gestaafd. Daarin worden mededeelingen gevonden omtrent de publieke werken en inrichtingen van openbaar nut, welke reeds thans buiten Amsterdam's grenzen gelegen zijn of voor welke in de naaste toekomst op Amsterdamsch terrein geen ruimte meer is. De door het gemeentebestuur sedert overgelegde kaart geeft den aard en de ligging dier werken duidelijk weer. Dat voorloopig op het territoir van Amsterdam voor dergelijke doeleinden nog grond genoeg wordt gevonden, moet dan ook beslist worden tegengesproken. Zelfs voor scholen voor kinderen uit de buitenwijken der stad wordt het vinden van geschikte terreinen hoe langer zoo moeilijker.

Intercommunale regelingen mogen in sommige gevallen de oplossing van bezwaren mogelijk maken — de aanhaling van het voorbeeld der begraafplaats Zorgvlied in het Voorloopig Verslag berust op misverstand; zij ligt buiten het overgaand terrein — zij mogen aanbevelenswaardig zijn, waar te voorzien is in een enkel belang door eene inrichting op het gebied eener andere gemeente, of in een enkel gemeenschappelijk belang van twee gemeenten, dit middel is ontoereikend om de dagelijkse belemmeringen weg te nemen, welke de te eng begrensde gemeente ondervindt, die voor elke uitbreiding harer werken en inrichtingen van hare naburen afhankelijk is.

De ondergeteekende handhaaft — gelijk reeds uit den aanhef dezer Memorie blijkt — zijn beroep op vroegere toepassing derzelfde beginselen, die aan dit wetsontwerp ten grondslag liggen, bij de vergrooting van Rotterdam. Op bladz. 6 van het Voorloopig Verslag wordt aan de gelijksoortigheid der gevallen en aan hetgeen destijds voor terreinuitbreiding werd aangevoerd, te recht herinnerd. De bewering, als zoude in Kralingen in het algemeen instemming met de vereniging hebben geheerscht, wordt reeds door de toenmaals opgestelde adressen weerlegd, terwijl het in de Memorie van Toelichting van het onderhavig wetsontwerp geconstateerd verzet van de zijde van Nieuwer-Amstel, — de gronden, waarop het berust, blijken genoegzaam uit de ter griffie der Kamer gedeponeerde stukken en uit de te dezer zake bij haar ingediende adressen, — geenszins bij de groote meerderheid der ingezetenen weerklinkt vindt. Getuige het tot de Kamer gericht adres van H. B. L. Bürot e. s. en de daarin voorkomende mededeelingen. Dat in casu „verminkte gedeelten” aan zich zelve zouden worden overgelaten, moet ten stelligste worden ontkend. Nieuwer-Amstel behoudt „gedeelten van zijn tegenwoordig gebied en die oppervlakte vormt, evenals te voren, eene uitgestrekte, aaneengesloten plattelandsgemeente. De nieuwe noordelijke grens zal nog ongeveer een uur gaans van de kom der gemeente verwijderd zijn. De term „verminkte gedeelten” is te minder juist, wijl de aloude kern en hare omgeving geheel ongerept blijven en feitelijk op geenerlei wijze samenhangen met de bebouwde brokstukken in den noordelijken uithoek. Veeleer is bij den tegenwoordigen toestand de gemeente Amsterdam door afsnijding van daartoe behoorende wijken in een staat van „verminking”, terwijl Nieuwer-Amstel eene plattelandsgemeente is met een aantal parasitische aanzwellingen. Overigens is op te merken, dat niet in het feit op zich zelf, dat eene gemeente uit een stads- en een landelijk gedeelte be-

Verandering van de grens tusschen de gem. Amsterdam eenerzijds en de gem. Sloten, Diemen en Nieuwer-Amstel anderzijds.

staat, bezwaar gelegen is — dit is bij tal van gemeenten het geval — doch in het ontbreken van onderling verband der stadsgedeelten, die inderdaad slechts deelen vormen van de aangrenzende stedelijke gemeente.

Dat de voorgestelde maatregel niet geacht kan worden in strijd te zijn met de historie, is met volkomen juistheid op bladz. 5 van het Voorloopig Verslag aangetoond. De meening, dat Nieuwer-Amstel zich in de laatste 40 (bedoeld zal wel zijn 20) jaar tot eene stad heeft ontwikkeld, kan alleen uit miskenning van den plaatselijken toestand voortspruiten. Niet eens heeft zich in Nieuwer-Amstel eene stadswijk ontwikkeld in den gewonen zin; verschillende geïsoleerde groepen van stedelijke bebouwing zijn op meerdere punten van Amsterdam's grenzen ontstaan ten gevolge van het doortrekken van Amsterdamsche straten. Niet slechts ontbreekt onderlinge samenhang, doch zelfs zijn die aanwassen, tenzij met groote omwegen, onderling niet anders bereikbaar dan over Amsterdamsch grondgebied. Ook de voorstelling alsof eene gezonde ontwikkeling *plotseling* ongedaan zoude worden gemaakt, moet worden bestrepen. Reeds in 1876 werd eene officieele poging tot grenswijziging in het werk gesteld; sedert is zij meermalen herhaald. De moeilijkheid is tijds ingezien; te betreuren valt alleen, dat zij niet reeds vroeger is opgelost.

De ondergeteekende meent zich na het hierboven gezegde te mogen onthouden van eene nadere waardeering der argumenten, door burgemeester en wethouders van Amsterdam in hun praeadvis betreffende deze aangelegenheid aangevoerd. Slechts zij opgemerkt, dat niet kan worden toegegeven, dat de daarin voorkomende beschouwingen en mededeelingen omtrent de nadeelen, aan den tegenwoordigen toestand voor de ingezetenen van Nieuwer-Amstel verbonden, geen gewicht in de schaal leggen, dewijl de ingezetenen zelve van die nadeelen niet doordrongen blijken te wezen en tegen de vereeniging met Amsterdam zijn gekant. Vooreerst is blijkens de ingediende adressen een groot deel der ingezetenen wel degelijk van bedoelde nadeelen doordrongen en ten gunste der vereeniging gestemd. Maar bovendien vindt de tegenkanting haar voornamesten grond, niet in eene andere opvatting van het algemeen belang, maar in de verzwaring van persoonlijke lasten, welke men noode te gemoet ziet en voor het uitblijven waarvan men zich gaarne eene min doeltreffende behartiging van openbare belangen, inzonderheid wanneer deze de minder invloedrijke buurten betreft, wil getroosten.

Eene bespreking van de door burgemeester en wethouders van Amsterdam gemaakte vergelijkingen en van de bijzondereheden in de adressen van W. REIJNGA c. s. en van H. B. L. BÛROR c. s. opgesomd, meent de ondergeteekende achterwege te mogen laten; gelijk reeds werd te kennen gegeven, behoeft daaraan ter rechtvaardiging van den voorgestelden maatregel van het standpunt des wetgevers geen beslissende waarde te worden gehecht, terwijl zij de aandacht slechts kunnen afleiden van het belang, hetwelk juist de wetgever te behartigen heeft.

Zonder op ernstige of minder gewichtige tekortkomingen nadruk te leggen — te recht wordt in het Voorloopig Verslag gezegd, dat het wetsontwerp geen straf is voor wanbeheer van de zijde der gemeente Nieuwer-Amstel — blijve de aandacht inzonderheid gevestigd op de exceptioneele moeilijkheden, waarmede die gemeente te worstelen heeft en meer en meer zal krijgen, wanneer de grensregeling niet tot stand komt. Meer en meer zal dan de gansche zoom van Nieuwer-Amstel, welke Amsterdam omsluit, bebouwd worden en zal Amsterdam omringd worden door een halven cirkel van onderling niet samenhangende buurten. Het zal voor Nieuwer-Amstel steeds minder mogelijk zijn aan de eischen van politie, verlichting, brandweer, reiniging, rioleering, onderwijs, waterverzorging, enz. zonder overgroote uitgaven te voldoen, terwijl door Amsterdam in al die behoeften in verband met den dienst in de aansluitende meer centraal gelegen wijken gereedelijk en met veel minder kosten kan worden voorzien. Het kan dan ook geene verwondering baren, dat de tegenwoordige toestand het meest bezwarend is voor de grensgedeelten van Nieuwer-Amstel, waar de ontwikkeling nog gering is. Om aan de rechtmatige eischen van de bewoners dezer gedeelten te voorzien, behoeft Amsterdam slechts uit te breiden wat tot aan de grens reeds aanwezig is, terwijl Nieuwer-Amstel niet dan met aan het nuttig resultaat ongeëvenredigde kosten nieuwe voorziening zou kunnen maken.

Met klem moet de ondergeteekende opkomen tegen de voorstelling, als zouden de voor het wetsontwerp aangevoerde argu-

menten niet den eigenlijken grond aangeven, waarop het steunt. Het bevreemdde hem, dat blijkens het Voorloopig Verslag dezelfde leden, welke die gedachte uitspraken, ter bestrijding van het wetsontwerp zich beriepen op de in dat Verslag uit het *Gemeenteblad* geciteerde woorden: „vast staat, dat de nieuwe regeling voor Amsterdam geen directe financieele voordeelen zal afwerpen, ja, dat integendeel het in orde brengen van den thans heerschenden abnormalen toestand althans aanvankelijk niet zonder eenige geldelijke opoffering zal kunnen geschieden.” Ter beoordeeling van de juistheid dier verzekering staan den ondergeteekende geen bepaalde gegevens ten dienste. Het is trouwens eene bekende waarheid, dat de krachtige ontwikkeling eener stad aan de gemeentekas hooge eischen stelt. Aannemende echter, dat uit deze grenswijziging eenig rechtstreeksch voordeel voor de gemeentekas van Amsterdam is te wachten, daarin ligt het *motief* voor de voordracht der Regeering niet en dat feit mag evenmin *motief* van bestrijding zijn.

De ondergeteekende zoude nimmer zijne medewerking leenen tot een streven, van wie ook, naar onrechtmatig financieel voordeel. Doch omgekeerd mag de omstandigheid, dat voor de ingezetenen van het overgaand territorium verzwarende van persoonlijke lasten zal intreden, hem niet weerhouden van de toepassing van het door hem met overtuiging gehuldigd beginsel; te minder, waar die verzwaring zelve, gelijk in de Memorie van Toelichting is betoogd, met de eischen der billijkheid strookt en reeds uit dien hoofde verdedigbaar ware. Ook de omstandigheid, dat Nieuwer-Amstel zich in de laatste 15 jaren groote kosten heeft getroost ter voorziening in de eischen van den publieken dienst, kan niet tegen het aanhangige voorstel tot grensverandering pleiten; immers worden alle door Nieuwer-Amstel aangegane leeningen door het wetsontwerp ten laste van Amsterdam gebracht. Overigens is, gelijk op bladz. 5 van het Voorloopig Verslag wordt erkend, dit wetsontwerp allerminst voorgedragen met het doel de forensen-quaestie op te lossen, al mag de bijkomende omstandigheid, dat zijne bekrachtiging natuurlijkerwijze medebrengt, dat een aantal forensen die hoedanigheid verliezen, als een grond te meer gerekend worden om voor de aanneming te pleiten.

Der tegenwoordige Regeering kan er geen verwijt van gemaakt worden, dat de voorgestelde maatregel niet eerder is tot stand gekomen. In de opvatting, dat thans de ontwikkeling van Nieuwer-Amstel tot stad een feit zou zijn, hetwelk men niet meer ongedaan kan maken, deelt zij niet. In den eigenlijken zin zal Nieuwer-Amstel zelfs nooit eene stad worden. Aan de beide oevers eener rivier of aan de beide zijden eener andere natuurlijke of vanouds bestaande scheiding, kunnen zich twee zelfstandige steden ontwikkelen; aan weerszijden van den halven cirkel, waarmede Nieuwer-Amstels grondgebied Amsterdam omringt, zal men altijd *feitelijk* slechts *Amsterdam* vinden. De oplossing van het vraagstuk zal ook daarom steeds moeilijker worden en verwerping van dit voorstel zou de Wetgevende Macht voor verzuim van tijdige voorziening in dubbele mate verantwoordelijk maken.

De vrees, dat de kooprijzen van bouwterrein ten gevolge der grensverandering eene aanzienlijke daling zouden ondergaan, mag overdreven heeten. Nog daargelaten het feit, dat die verandering niet onverwacht plaats heeft en in de grondspeculatie reeds heeft kunnen zijn gediscoteerd, de toenemende uitbreiding der hoofdstad, de omstandigheid, dat in het vervolg geen ter ontwijking harer lasten geschikt terrein in hare onmiddellijke nabijheid te vinden zal zijn en de betere voorziening in menige behoefte van het aan te hechten gebied zullen op de waarde der dichtstbijgelegen terreinen een gunstigen invloed uitoefenen.

En al ware het anders en al werden speculatieve verwachtingen door de nieuwe grensregeling teleurgesteld, zou zij toch om die reden niet achterwege mogen blijven.

De bedenking, ten slotte door de tegenstanders van het wetsontwerp geopperd, dat het grootendeels zijn doel zal missen, „aangezien juist bij aanneming daarvan reeds dadelijk of althans binnen zeer korten tijd aan de nieuwe grens zich andermaal hetzelfde verschijnsel zal voordoen en zich wederom eene bevolking zal nederzetten, die, niet in staat of niet genegen de hooge gemeentelijke belastingen van Amsterdam op te brengen, zich eenige meerdere verwijdering van het centrum zal getroosten, eene verwijdering, waaraan in dit geval zeer spoedig door den aanleg van tramlijnen zou worden te gemoet gekomen”, houdt geene rekening met de overweging, dat ontwijking van Amsterdam's gebied hare aantrekkelijkheid verliest, naarmate de afstand

Verandering van de grens tusschen de gem. Amsterdam enerzijds en de gem. Sloten, Diemen en Nieuwer-Amstel anderzijds.

tusschen centrum en omtrek belangrijker wordt. Voor bevordering van zulke vestigingen zou ook van Nieuwer-Amstel weinig steun te wachten zijn.

Te recht is opgemerkt, dat de strook, aan de zijde van Watergraafsmeer, bij Amsterdam te voegen, zeer smal is, doch eene uitbreiding op groote schaal in den Watergraafsmeerpolder is wegens de zeer lage ligging (± 5 M. — A.P.) niet te verwachten. Met de enkele in dien lagen polder gelegen huizen is het zoodanig gesteld, dat aan de juistheid der in het Voorloopig Verslag gedane voorspelling met grond mag worden getwijfeld.

Terwijl de ondergeteekende met belangstelling en instemming kennis nam van de verdediging, op bladz. 4 en vlg. van het Voorloopig Verslag door de voorstanders van het wetsontwerp geleverd, acht hij de denkbeelden, aan het slot van § 2 der algemeene beschouwingen aan de hand gedaan, volstrekt onaanneemelijk.

Tot beperking van het bij Amsterdam te voegen grondgebied noopt noch eenig beginsel, noch eenig algemeen belang. Integendeel vindt de aanhechting van het gedeelte van Nieuwer-Amstel, nabij de Kostverloren-Wetering gelegen, geene tegenkanting — op grond, dat dit inderdaad met de Amsterdamsche wijk aan die zijde één geheel uitmaakt —, dan mag gevraagd worden, waarom van de aanhechting der overige aanwassen zoude moeten worden afgezien. Met name de omgeving der Hoedemakers-, Kuipers- en Austenburgerstraten, nabij den Amstel, is aan het Amsterdamsche stratennet even nauw aangesloten.

Wierd echter de grens juist achter de thans bebouwde gedeelten getrokken, dan ging het belang voor de toekomst, dat juist in de voortgaande goed geregelde bebouwing gelegen is, grotendeels verloren en zouden eerlang dezelfde moeilijkheden in nieuwe gedaante herrijzen. Door de grens te doen loopen langs belangrijke straten, hetzij dan langs eene der beide huizenrijen, hetzij door het midden der straat, zou men eenige plaatselijke inconveniënten uit de onzichtbaarheid der grens ontstaande, verminderen; maar de zwarigheden en nadeelen, uit het bestaan zelf eener grens ter plaatse waar alles ineenvloeit, voortspruitende, zouden blijven. Geen gemeentelijke grens binnen eene stad te hebben is het doel; binnen eene stad is geen goede grens mogelijk.

Aan den anderen kant zoude eene uitbreiding van het door Gedeputeerde Staten van Noordholland ontworpen plan ter wille van eene onzekere en verre toekomst de voorziening in hetgeen thans dringend noodig is in verband met de bepalingen der Gemeentewet belangrijk vertragen.

§ 3. Naar aanleiding van hetgeen in het Voorloopig Verslag is aangeteekend nopens schadevergoeding, toe te kennen aan de gemeente Sloten of inwilliging van door die gemeente bij de behandeling der grensverandering geuite wenschen, zij in de eerste plaats gewezen op een schrijven van het gemeentebestuur aan burgemeester en wethouders van Amsterdam, dd. 24 Juni 1892, waarbij dat bestuur in antwoord op eene desbetreffende missive van laatstgemeld college medegedeelde, dat het zich met het voorstel — geheel overeenkomende met dat, hetwelk in het wetsontwerp is neergelegd — volkomen kon vereenigen.

De later te berde gebrachte en geformuleerde eischen gaven noch het gemeentebestuur van Amsterdam noch Gedeputeerde Staten van Noordholland aanleiding om de grensverandering zelve opnieuw te overwegen. Intusschen zal Amsterdam, blijkens ingewonnen ambtsbericht, waarschijnlijk bereid zijn de sub a van het Voorloopig Verslag bedoelde ontheffing toe te staan en is tevens uit nader verschaft inlichtingen gebleken, dat de vaste brug, bedoeld sub c, reeds in eene beweegbare is veranderd.

Over de beide andere in het Verslag genoemde punten kan door de betrokken gemeenten worden onderhandeld; in het aanhangig wetsontwerp zouden bepalingen dienaangaande niet op hare plaats zijn. Te recht is dan ook in het Voorloopig Verslag het gevoelen uitgesproken, dat de hier bedoelde wenschen bij dit wetsontwerp buiten beschouwing moeten blijven.

Wat betreft de quaestie van eventuele schadeloosstelling zij allereerst opgemerkt, dat uit den aard der zaak tegenover het verlies aan belastingopbrengst vermindering van lasten en verplichtingen staat. Overigens is ook door den ondergeteekende reeds meermalen het denkbeeld, dat wanneer een deel eener gemeente in het algemeen belang bij eene andere wordt gevoegd, de eerste een recht zou hebben op de vergoeding van de op-

brengst der belastingen in het af te scheiden gedeelte, als onjuist gekenschetst.

Komen de betrokken gemeenten vrijwillig en met instemming van Gedeputeerde Staten omtrent de uitkeering eener zekere som bij wijze van tegemoetkoming aan mogelijke financiële nadeelen overeen — gelijk het geval was ten aanzien van Diemen — zoo bestaat voor de Regeering geene aanleiding om zich daartegen te verzetten. Doch bij ontstentenis van zoodanige overeenkomst acht de Regeering geene goede rechtsgronden aanwezig om bij de wet tot eene uitkeering te verplichten, allermintst waar aanvankelijk geenerlei bedenking of voorwaarde van de zijde van Sloten was te berde gebracht en er zelfs geene gronden voor raming van eenig bepaald bedrag aanwezig zijn. Ook van de zijde van Sloten is geenerlei opgaaf verstrekt, waaruit het verschil tusschen de te wachten vermindering van lasten en die der lasten zou kunnen worden afgeleid.

Artikelen.

Art. 1. Bij Nota van wijziging zijn eenige veranderingen aangebracht, deels ter verduidelijking, deels ter verbetering van eenige cijfers in het oorspronkelijk ontwerp, noodig geworden door tijdens de voorbereiding plaats gehad hebbende kadastrale vernummering.

Art. 2. Verschuiving van den termijn van in werking treden tot 1 Januari 1898 schijnt niet op goede gronden te rechtvaardigen. De grensverandering komt niet onverwacht. Reeds geruimen tijd zijn de bewoners van de aan Amsterdam aan te hechten terreinen op verandering voorbereid; de zaak der grensregeling is sedert ettelijke jaren in behandeling. De termijn van 1 Mei 1896 — waarop het dienstjaar zoowel van de personeele belasting als van de plaatselijke belasting naar het inkomen te Amsterdam aanvangt — is in nader overleg met Gedeputeerde Staten van Noordholland, die de wenschelijkheid van spoedige invoering beamen, gekozen, ten einde administratieven omslag zooveel mogelijk te voorkomen. Daarentegen zullen alle verbeteringen in den openbaren dienst, die van de grensverandering verwacht worden, onnoodig uitstel ondergaan.

De bespreking van hetgeen in het Voorloopig Verslag wordt opgemerkt ten aanzien van het ontwerp-kieswet kan bij de gedachtenwisseling over dat ontwerp plaats vinden.

Art. 3. De moeilijkheid, voortspruitende uit artikel 2 der concessie van de Amsterdamsche Duinwatermaatschappij, waarop in het Voorloopig Verslag wordt gewezen, is — daargelaten de vraag, of zij inderdaad van ernstigen aard was — thans geheel uit den weg geruimd ten gevolge van de overdracht der duinwaterleiding te Amsterdam aan de gemeente zelve. Het daartoe strekkend raadsbesluit is door Gedeputeerde Staten van Noordholland goedgekeurd.

De leening, indertijd aangegaan ten behoeve van den aanleg der begraafplaats Zorgvlied, is geheel afgelost. De leening ad f 12 000 tot uitbreiding dier begraafplaats, waartoe later besloten werd, is opgenomen in de bij art. 3 vermelde leening, oorspronkelijk groot f 245 000. Van bedoeld bedrag van f 12 000 is een gedeelte afgelost.

Waar Gedeputeerde Staten met instemming, althans zonder verzet van de betrokken gemeentebesturen ook dit bedrag in het totaal der over te nemen leening begrepen, niettegenstaande Nieuwer-Amstel de begraafplaats behoudt, doch aan den anderen kant eene afzonderlijke taxatie van zes overgaande eigendommen achterwege meenden te kunnen laten, vond de ondergeteekende geen reden om deze compensatie, welke bijzondere voorziening bij het in te dienen wetsontwerp overbodig maakte, te verwerpen. Intusschen is uit nadere inlichtingen door burgemeester en wethouders van Amsterdam verschaft en door Gedeputeerde Staten van Noordholland bevestigd, gebleken, dat, voor zover zij kunnen nagaan, ook de bedoelde eigendommen uit leeningsgelden zijn bekostigd en dus voor eene verrekening bij wijze van compensatie geene aanleiding zou bestaan. Niettemin legt het gemeentebestuur van Amsterdam zich bij de geheele overneming van het restant der bovengemelde leening ad f 227 000 neer.

Mochten er onder de schuldeischers van Nieuwer-Amstel zijn, die bezwaar maken Amsterdam tot debiteur te verkrijgen, dan zal die gemeente des te minder tegen aflossing gekant zijn, omdat de schulden van Nieuwer-Amstel, met uitzondering van

Verandering van de grens tusschen de gem. Amsterdam eenerzijds en de gem. Sloten, Diemen en Nieuwer-Amstel anderzijds.

een klein bedrag, eene hoogere rente dragen dan door Amsterdam wordt betaald.

Aan art. 3 zijn op aandrang respectievelijk van burgemeester en wethouders van Nieuwer-Amstel en van Amsterdam alsnog twee alinea's toegevoegd.

De bepaling betreffende de kosten van verpleging van arme krankzinnigen vindt in gronden van billijkheid hare rechtvaardiging; ook Gedeputeerde Staten van Noordholland konden zich met de voorgestelde regeling vereenigen.

Evenzoo vond de bepaling, thans in het laatste lid van art. 3 gesteld, bij Gedeputeerde Staten steun. Krachtens art. 5 der wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175) geniet de gemeente Amsterdam in plaats van de bijdrage in de jaarwedden der onderwijzers volgens art. 45 der wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals dat thans luidt, de som waarop zij naar den regel van art. 45 der wetten van 1878 en 1884 als Ryksvergoeding in de kosten van het lager onderwijs (niet medegerekend die voor het stichten van schoollokalen en onderwijzerswoningen en het aanschaffen van de noodzakelijke schoolmeubelen bij eerste inrichting van nieuwe lokalen) over 1889 aanspraak kon doen gelden. Over 1895 belooft die uitkeering f 329 960,92⁵, terwijl de bijdrage, waarop de gemeente over dat jaar volgens art. 45 der wet aanspraak zou kunnen maken, slechts f 318 250 belooft. Vermeerdering van uitgaven, waarin het Rijk deelt, heeft alzoo, zoo lang niet ook volgens de regeling der wet van 1889 het bedrag van f 329 960,92⁵ bereikt is, geen invloed op de bijdrage van het Rijk aan de gemeente Amsterdam. Voor zoover de vermeerdering van de uitgaven dier gemeente haren oorsprong heeft in den overgang op hare begrooting van scholen uit Nieuwer-Amstel, voor welke het Rijk thans de bijdrage volgens de wet van 1889 verleent, zoude de grensverandering haar de gunstige werking van de overgangsbepaling doen verliezen en daarentegen het Rijk zonder grond van billijkheid bevoordeeld worden. Het komt daarom wenschelijk voor, aan de gemeente Amsterdam boven en behalve de som, waarop zij thans krachtens art. 5 der wet van 1889 aanspraak heeft, uit te keeren de bijdrage, die over 1895 verschuldigd was in de jaarwedden der onderwijzers, verbonden aan de scholen op het grondgebied, dat aan de gemeente Amsterdam wordt toegevoegd.

Art. 5 Artikel 145 der Gemeentewet bepaalt, dat de gemeenteraad alle gemeente-ambtenaren en bedienden, wier benoeming niet bij de Gemeentewet of de plaatselijke verordeningen aan anderen is opgedragen, benoemt en ontslaat. Intusschen staat het den wetgever volkomen vrij voor een bijzonder geval, als hier aanwezig, eene speciale regeling te treffen, welke de billijkheid gebiedt.

De bedoeling van het 3de lid was en is geene andere dan dat zij, die in dienst van de gemeente Amsterdam overgaan, doch voor wie het bestuur dier gemeente geen werkkring mocht vinden van denzelfden of soortgelijken aard als zij bij de gemeente Nieuwer-Amstel vervulden, wachtgeld zullen erlangen, op den voet der Amsterdamsche gemeente-ambtenaren. Een waarborg, dat de door Amsterdam overgenomen ambtenaren niet onmiddellijk ontslagen zullen worden, kan moeijlijk in het wetsontwerp worden gesteld. Een gemeentebestuur moet vrij blijven in de beoordeeling der vraag, of de in zijn dienst werkzame ambtenaren geschikt te achten zijn voor den hun opgedragen arbeid. Het is echter niet te verwachten, dat Amsterdam de van Nieuwer-Amstel overgenomen ambtenaren op andere wijze zal behandelen dan degenen, die reeds vroeger in zijn dienst waren. Eenmaal in dienst genomen, staan genen met dezen volkomen gelijk. De bedoeling van het laatste lid van art. 5 was slechts aan Gedeputeerde Staten de beslissing op te dragen van geschillen over de uitvoering dezer bepaling ontstaande. Zoo noodig zullen Gedeputeerde Staten te beoordeelen hebben: 1°. of de werkkring van een ambtenaar bij de gemeente Nieuwer-Amstel zich al dan niet uitsluitend of in hoofdzaak tot het aan die gemeente blijvende grondgebied bepaalt; 2°. of hem door de gemeente Amsterdam al dan niet plaatsing is aangeboden in dezelfde of in soortgelijke betrekking als tot dusver door hem werd bekleed. Van het antwoord op de eerste vraag hangt de overgang uit den dienst der gemeente Nieuwer-Amstel naar dien der gemeente Amsterdam, van dat op de tweede vraag de aanspraak op wachtgeld der tot de gemeente Amsterdam overgaanden af. De vraag echter of en voor welk werk Amsterdam een ambtenaar kan gebruiken, moet geheel aan het gemeentebestuur worden overgelaten. Om al de vragen tot welke blijkens

het Voorloopig Verslag de vorige redactie van het artikel aanleiding gaf te vermijden, is die redactie thans gewijzigd en de ondergeteekende vertrouwt dat de bedoeling niet meer twijfelachtig kan zijn.

Art. 6. Wat betreft de verplichtingen, aan welke de gemeente Amsterdam als eigenares der waterleiding gebonden zal zijn, zij verwezen naar het raadsbesluit betreffende „Tarief en bepalingen voor de levering van het water der gemeentelijke waterleiding te Nieuwer-Amstel”, waarvan een exemplaar hierbij wordt overgelegd. (1) De gemeente Amsterdam zal volgens dit artikel gehouden zijn in de op 1 Februari 1895 aangesloten perceelen water te leveren, op den voet waarop die verplichting voor de gemeente Nieuwer-Amstel bestond. De aangeslotenen hebben geen stelligen rechtstitel tot voortzetting der levering, zoolang zij die wenschen, doch hadden zoodanigen titel evenmin tegenover de gemeente Nieuwer-Amstel. Voor zoover de aard der rechtsbetrekking eene billijke aanspraak op zoodanige voortzetting medebrengt, mag hare vervulling ook van de gemeente Amsterdam verwacht worden.

Blijkens schrijven van burgemeester en wethouders van Nieuwer-Amstel dd. 2 December 1895, aan Gedeputeerde Staten van Noordholland gericht, waren alleen in het deel der gemeente, dat bij Amsterdam wordt getrokken, aansluitingen gemaakt.

Art. 7. Het is niet duidelijk, welk nut de in de eerste plaats in het Voorloopig Verslag aangegeven wijziging zoude hebben. Het artikel toch betreft alleen de stukken, die *uitsluitend* op het overgaand grondgebied en hetgeen volgens art. 3 aan de gemeente Amsterdam overgaat betrekking hebben. Het wijkt ten dezen opzichte niet af van hetgeen in verschillende wetten van gelijke strekking werd bepaald. Aan den wensch in de tweede plaats kenbaar gemaakt, is voldaan.

Art. 10. De termijn van 30 November 1895 is door een lateren vervangen, eveneens eene maand voorafgaande aan den dag van overgang.

Het kiesdistrict voor de Provinciale Staten Nieuwer-Amstel kan zonder bezwaar behouden blijven. Tot staving van dit gevoelen zij opgemerkt, dat, hoewel de bevolking zich sterk heeft uitgebreid, het aantal af te vaardigen Statenleden daarentegen gelijk is gebleven. De grensverandering zal juist ten gevolge hebben, dat in deze de goede verhouding wordt hersteld. Na de grenswijziging zal de verhouding voor Nieuwer-Amstel worden één lid op ± 900 kiezers, alzoo nog meer kiezers per lid dan het gemiddelde aantal voor de provincie Noordholland.

Art. 11. De hier gestelde aanvulling is noodig wegens de verschuiving van den termijn van overgang.

Art. 12. Voor een verbod aan de Amsterdamsche notarissen om zich te vestigen in het aan te hechten gebied bestaat geen voldoende grond. Werd eenerzijds dit verbod gesteld, zoo zouden feitelijk de notarissen, op het afgescheiden gebied gevestigd, worden bevoorrecht. Immers zullen anderzijds de notarissen, die in het landelijk deel van Nieuwer-Amstel wonen, na den overgang zich niet meer naar de stedelijke gedeelten kunnen verplaatsen. Bovendien is de zaak in zoverre van gering belang, dat de praktijk zelve toch binnen het geheele arrondissement openstaat. Vereenvoudiging der redactie, welke zich aansluit bij art. 5 der wet op het notarisambt, schijnt onnoodig. De in het Voorloopig Verslag aangegeven lezing heeft ook eene verdere strekking dan de voorgestelde bepaling.

Art. 13. Ontbinding van den raad der gemeente Amsterdam, — welke niet, gelijk bij de vorming der nieuwe gemeente Rotterdam door vereeniging van oud-Rotterdam, Charlois en Kraalingen, onvermijdelijk is — behoort naar de meening van den ondergeteekende achterwege te blijven. Ook Gedeputeerde Staten van Noordholland deelen in dit gevoelen. De gemeente Amsterdam toch blijft, in tegenstelling van Nieuwer-Amstel, haar tegenwoordig karakter behouden en ziet het aantal harer raadsleden door deze wet niet vermeerderen. Bovendien mag worden gewezen op de sterke wisseling, die zich uit den aard der zaak in eene zoo talrijke

(1) Dat stuk is, ter inzage voor de leden, ter griffie nedergelegd.

Verandering van de grens tusschen de gem. Amsterdam eenerzijds en de gem. Sloten, Diemen en Nieuwer-Amstel anderzijds.

vergadering als de raad der gemeente Amsterdam voordoet. In ieder der jaren 1887, 1889, 1890, 1892 en 1893 werden twee buitengewone gemeenteraadsverkiezingen gehouden, in ieder der jaren 1891 en 1894 vier, in 1888 zelfs zes. De kiezers van Amsterdam hebben derhalve allicht gelegenheid om, indien daartoe geneigdheid bestaat, bewoners van het overgaand gebied spoedig in den raad zitting te doen nemen. In het 3de lid is het jaartal 1893 veranderd in 1897, wijl anders, ook in het vervolg, de periodieke aftreding der raadsleden en wethouders allerwege in den lande in éénzelfde jaar zou geschieden, behalve in Nieuwer-Amstel.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

VAN HOUTEN.

(25. 3.)

NOTA VAN WIJZIGING.

In art. 1 worden de woorden „n°. 1872 en 1487,” vervangen door „n°s. 1872, 1487, 2312 en 2313,”; wordt het cijfer „1043” vervangen door „1181 en 1182”; worden de woorden „de westzijde van de perceelen, kadastraal bekend gemeente Sloten, sectie B, n°. 1117 en 866,” vervangen door de woorden „het midden van het perceel, kadastraal bekend gemeente Sloten, sectie B, n°. 1117, noordwaarts op tot aan het midden der scheiding tusschen de perceelen, kadastraal bekend gemeente Sloten, sectie B, n°. 1164 en 1165, volgt deze scheiding en verder die tusschen de perceelen, kadastraal bekend gemeente Sloten, sectie B, n°. 1163, 1162 en 1161 (aan de westzijde) en 1165 en 1166 (aan de oostzijde) tot aan den Spaarndammerdijk”; en wordt tusschen de woorden „gelegen becosten” en „den Amstel” ingevoegd „het westelijk boord van”.

In art. 2 wordt in plaats van „Januari” gelezen „Mei”.

In art. 3 wordt in plaats van „Januari” gelezen „Mei” en worden de woorden „Totaal . . . . . f 1 654 850”

vervangen door:

„eene leening, oorspronkelijk groot f 76 000, rentende 3½ pct., met 1 Mei 1896 per resto groot	76 000
„eene leening, oorspronkelijk groot f 24 000, samengesteld uit twee leeningen, respectievelijk groot f 11 000 en f 13 000, rentende 3 pct., met 1 Mei 1896 per resto groot.	24 000
Totaal	f 1 754 850”

Aan art. 3 worden toegevoegd twee alinea's, luidende als volgt:

„De kosten van verpleging van krankzinnigen in gestichten, voor zoover zij tijdens de opneming daarin woonplaats hadden

in het grondgebied, dat van de gemeente Nieuwer-Amstel naar de gemeente Amsterdam overgaat, komen van 1 Mei 1896 af voor rekening van laatstgemelde gemeente.

„Het bedrag, waarop de gemeente Amsterdam krachtens art. 5, 3de lid, der wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175) aanspraak heeft, wordt verhoogd met de som der Rijksbijdrage in de jaarwedden van onderwijzers, verbonden aan de scholen, gelegen op het grondgebied dat aan de gemeente Amsterdam wordt toegevoegd, verschuldigd over het dienstjaar 1895.”

In art. 5 wordt in plaats van de 2de, 3de en 4de alinea gelezen:

„Hetzelfde geldt ten aanzien van de ambtenaren der gemeente Nieuwer-Amstel, wier werkkring naar het oordeel van Gedeputeerde Staten niet geacht kan worden zich uitsluitend of in hoofdzaak tot het aan deze gemeente blijvende grondgebied te bepalen.

„De ambtenaren bedoeld in de vorige alinea, die door het bestuur der gemeente Amsterdam niet in actieven dienst kunnen worden gebruikt in eene betrekking, die, naar het oordeel van Gedeputeerde Staten, dezelfde of soortgelijke is als tot dusverre door hen bekleed werd, ontvangen een wachtgeld op den voet der te Amsterdam bestaande verordening op het verleenen van wachtgeld aan gemeente-ambtenaren, vastgesteld bij raadsbesluit van 24 Mei 1893 (*Gemeentebld* 1893, n°. 36).”

In art. 7 worden de woorden „op gemeene kosten te vorderen” vervangen door „te vorderen tegen vergoeding der kosten”.

Art. 8 wordt gelezen als volgt:

„De gemeente-opcenten op de grondbelasting over het dienstjaar 1896 worden op het grondgebied, dat van Sloten, Diemen en Nieuwer-Amstel naar Amsterdam overgaat, ten behoeve dier gemeenten geheven. Van de zuivere opbrengs dier opcenten worden ¹/₁₂ gedeelten uitgekeerd aan de gemeente Amsterdam.”

In art. 10 wordt in plaats van „Januari” gelezen „Mei” en in plaats van „30 November 1895” „31 Maart 1896”.

In art. 11 wordt de tweede alinea als volgt gelezen:

„Zij die in de gemeenten Sloten, Diemen en Nieuwer-Amstel voor de lichting der nationale militie van 1897 zijn ingeschreven, en zij die aldaar voorkomen in het register, bedoeld in art. 135 van voormelde wet, worden, voor zoover zij gevestigd zijn op het grondgebied dat van die gemeenten naar de gemeente Amsterdam overgaat, op de registers van laatstgenoemde gemeente overgeschreven.”

In art. 13 wordt in plaats van „Januari” gelezen „Mei”, van „December” „April” en in plaats van „1898” „1897”.

(25. 4.)

GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET.

(Niet in de Bijlagen opgenomen.)